

Groen en Krachtwijken

Carmen Aalbers
Peter Visschedijk
Barry de Vries

ALTERRA
WAGENINGEN UR

ISSN 1566-7197

Dit rapport is gratis te downloaden van www.alterra.wur.nl (ga naar 'Alterra-rapporten').
Alterra Wageningen UR verstrekt geen gedrukte exemplaren van rapporten. Gedrukte exemplaren zijn verkrijgbaar via een externe leverancier.
Kijk hiervoor op www.rapportbestellen.nl.

© 2013 Alterra (instituut binnen de rechtspersoon Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek) Postbus 47; 6700 AA Wageningen; info.alterra@wur.nl

- Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van deze uitgave is toegestaan mits met duidelijke bronvermelding.
- Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking is niet toegestaan voor commerciële doeleinden en/of geldelijk gewin.
- Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking is niet toegestaan voor die gedeelten van deze uitgave waarvan duidelijk is dat de auteursrechten liggen bij derden en/of zijn voorbehouden.
- Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van foto's en illustraties is niet toegestaan

Alterra aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Deze uitgave is tot stand gekomen in het kader van BO-11 Natuur, Landschap en Platteland, thema Groen Nederland. Projectcode BO-11-013-011

Foto omslag: Pocketpark Aalbersestraat/Colijnstraat Heerlen

Inhoudsopgave

1	Introductie	5
1.1	Aanleiding voor Convenant Groen in Krachtwijken	5
1.2	Doel van dit onderzoek	6
2	Resultaten tussenevaluatie 2010	9
3	Werkwijze	12
3.1	Opzet onderzoek	12
4	Resultaten monitoring	14
4.1	Overzicht resultaten	14
4.2	Zijn de projecten opgeleverd?	14
4.3	Zijn de maatschappelijke effecten bereikt?	15
4.4	Welke stakeholders zijn betrokken en wie haken af?	16
4.5	Hoe is het beheer geregeld?	17
5	Conclusies en aanbevelingen	19
5.1	Conclusies	19
5.2	Aanbevelingen	21
	Projectresultaten	24
	Alkmaar	25
	Amersfoort	26
	Amsterdam	30
	Arnhem	38
	Den Haag	40
	Deventer	41

Dordrecht	44
Eindhoven	47
Enschede	57
Groningen	59
Heerlen	65
Leeuwarden	66
Maastricht	69
Nijmegen	70
Rotterdam	72
Schiedam	73
Utrecht	74
Zaanstad	79

1 Introductie

1.1 Aanleiding voor Convenant Groen in Krachtwijken

Op 22 maart 2007 maakte de toenmalige minister van Wonen, Wijken en Integratie Vogelaar een lijst van 40 Nederlandse probleemwijken bekend. Deze wijken staan bekend onder de noemer 'krachtwijken' of 'aandachtswijken'. In deze woongebieden werd een stapeling van sociale, fysieke en economische problemen geconstateerd. De krachtwijken liggen in 18 Nederlandse steden. Het toenmalige kabinet koos er voor om met extra investeringen in de wijken de problemen aan te pakken. Uitgangspunt was dat er een gezamenlijk aanpak moest zijn. De Rijksoverheid, lokale overheden, woningcorporaties, bewoners, sociale instanties, scholen en bedrijven moesten allemaal hun verantwoording nemen en deelnemen aan het verbeteren van de wijken. Het voormalige ministerie van LNV nam hierin haar verantwoordelijkheid middels het Convenant Groen en Krachtwijken. Deze convenanten hadden ten doel het stimuleren van het leggen van een verbinding tussen groen en de bijdrage aan oplossingen van een of meer van de maatschappelijke vraagstukken zoals leefbaarheid, gezondheid en bewegen/sport, spelen, luchtkwaliteit (fijn stof), integratie, burgerparticipatie, vestigingsklimaat en recreatie.

De gemeenten met krachtwijken zijn door het ministerie actief benaderd met de vraag te komen tot projecten die binnen het convenant zouden kunnen worden uitgevoerd. In eerste instantie zijn door 13 steden projectvoorstellen ingediend.

In een tweede tranche zijn ook in de overige 5 steden met een of meer krachtwijken projecten gestart. De uitwerking en uitvoering van de projectvoorstellen was uiteindelijk de verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente.

In 2010 is een eerste tussenevaluatie uitgevoerd (Visschedijk en Heutinck, 2010). Met de steden is ook afgesproken dat een eindevaluatie zal worden uitgevoerd. De meeste convenanten (13) liepen in 2012 af, vijf convenanten lopen nog door in 2013. Doel van dit project is een update van het vergroeningsproces en de bereikte resultaten van projecten in de 18 gemeenten te maken en deze te evalueren. Een wetenschappelijke evaluatie van de maatschappelijke effecten van de projecten wordt niet gegeven. Daarvoor zouden nulmetingen nodig zijn en uitgebreidere interviews van betrokken maatschappelijke groepen. Dat is niet vervat in dit project. Wel wordt geschetst wat volgens de steden de maatschappelijke effecten zijn en waar mogelijk wordt dit gestaafd met beeldmateriaal en een beperkt aantal gerichte interviews van ambtenaren of groepen.

1.2 Doel van dit onderzoek

Doel van dit project is zoals gezegd een update van het vergroeningsproces en de bereikte resultaten van projecten in de 18 steden te maken en deze te evalueren. Het project wil de resultaten op een aantrekkelijke manier voor het voetlicht brengen zodat ook andere partijen (steden, maar ook burgers,

bedrijven en ondernemers) hier van kunnen leren. Onderdeel van deze evaluatie is het verzamelen van beeldmateriaal over de (ontwikkeling van) de verschillende projecten. Dit onderzoek bouwt voort op de 'Voortgangsrapportage Groenprojecten in Krachtwijken', door Visschedijk en Heutinck (2010) in opdracht van het voormalige ministerie van LNV.

7

Roel Meertens, werkzaam als stedenbouwkundige bij de gemeente Heerlen, is de drijvende kracht achter de pocketparkjes in die stad. Een vernieuwend idee dat enkele jaren geleden in hem op kwam. Kleine parkjes die een spilfunctie in de buurt vormen en ook het imago van de wijk MSP moesten verbeteren.

Samen met ontwerpers en omgevingskunstenaars ontwikkelde hij een aantal concepten en legde die aan de bewoners voor. Hoewel de inspraak ook tot gevolg had dat wat ongewone ontwerpen het niet haalden zijn er toch een viertal unieke parkjes in de wijk ontstaan. Vooral de betrokkenheid van de buurtbewoners heeft een extra dimensie aan inrichting van de openbare ruimte in de wijk gegeven.

Het was ook de bedoeling de bewoners mee te laten helpen bij het beheer van de pocketparkjes. Dit is echter niet van de grond gekomen. Tijdens het proces bleek dat daar toch minder animo voor bestond dan gehoopt. Dat de betrokkenheid van de bewoners met de parkjes wat afneemt zodra de parkjes gereed zijn is niet zo vreemd. In een van de parkjes is de omgevingskunstenaar nog actief en daar is nog veel sprake van contact met de buurt.

Heerlen kan trots zijn op hetgeen bereikt is met de pocketparkjes, naast veel aandacht in zowel de lokale als de landelijke pers is de stad een viertal hoogwaardige groene plekken rijker.

Avonturenheuvel Alkmaar

8

2 Resultaten tussenevaluatie 2010

In 2010 is een uitgebreide tussenevaluatie uitgevoerd (Vis-schedijk en Heutinck, 2010). In alle 18 gemeenten die een convenant Groen en Krachtwijken hadden afgesloten met de Rijksoverheid werden telefonische interviews gehouden met een of meerdere vertegenwoordigers van de gemeente.

Uit de interviews bleek dat gemeenten enthousiast waren over de opzet van het convenant. Met name over de grote betrokkenheid van ambtenaren van het voormalige ministerie van LNV voorafgaand aan de subsidieverlening en het feit dat de subsidie relatief eenvoudig te verkrijgen was zonder al te veel bureaucratie. Bij dit laatste telde vooral mee dat de subsidie veel ruimte liet om zaken abstract in te vullen. Hiermee kon in een vroeg stadium subsidie toegekend worden waarna het project op een hoger ambitieniveau zou kunnen komen te liggen. De Rijksbijdrage fungeerde als 'smeerolie' of vlieg-wiel. De ervaring is dat door de Rijksbijdrage er meer draagvlak ontstond bij collega's (niet gelinkt aan groen) binnen de gemeente. De Rijksbijdrage zorgde ervoor dat het beoogde project eerder uitgevoerd werd. Voor sommige projecten bleef ondanks de soepele houding bij de toekenning van de subsidie de budgettering problematisch vanwege de te regel-en co-financiering.

Het convenant leverde een grote diversiteit aan projecten op. Deze variëren van groene schoolpleinen, herinrichting van parken, kleinschalige groenprojecten in de wijk (particulier) tot grote wijkvernieuwingsplannen waarin ontsluiting een

grote rol speelt. Wat binnen de projecten vaak overeen kwam is de integrale benadering, dat wil zeggen het tegelijkertijd interveniëren op zowel het fysieke als op het sociale vlak. Dit gaf wel eens knelpunten als het ging om de mate waarin bewoners bij het planproces betrokken werden of als het ging om afstemming tussen verschillende partijen.

Het maatschappelijk effect van de projecten benoemen de gemeentes in de tussenevaluatie redelijk snel en concreet. Het monitoren van de effecten vinden zij lastig, kostbaar en tijdrovend. Daarom baseren gemeenten, als zij harde cijfers moeten geven, zich meestal op bestaande monitoring die worden uitgevoerd zoals de leefbaarheidsmonitor of veiligheidsmonitor.

Iedere gemeente wil graag kennis delen en overdragen, gemeentes zijn benieuwd naar projecten uit andere steden en hoe zij te werk gaan. Daarentegen kwamen uit de diverse interviews weinig concrete kennisvragen naar voren.

10

Jeroen Schenkels is programma manager bij de gemeente Utrecht en houdt zich al vele jaren bezig met groenontwikkeling. In Utrecht was het Meerjaren Groenprogramma net goed en wel op gang toen de convenanten tussen rijk en steden werden afgesloten. Door de extra middelen die hierdoor beschikbaar kwamen konden reeds geplande projecten naar voren worden gehaald. Een flinke duw in de rug voor het groenprogramma en daarmee, de vergroening in de Utrechtse krachtwijken. Veel van de Utrechtse projecten vinden hun basis in wensen van bewoners van de betreffende wijken. De stad is al jaren gepokt en gemazeld in het vormgeven van bewonersparticipatie zoals voor meer en beter groen in de wijk. Daarbij zijn volgens Jeroen het wijkgericht (samen) werken met de wijkbureau's en wijkraden als vaste aanspreekpunten voor de burger en de programmatische aanpak en aandacht voor het beheer zijn belangrijke pijlers voor het beleid. Bewonersinbreng wordt in samenwerking met de wijk en opbouwwerk georganiseerd. Zij zorgen voor de contacten met de burgers rondom de projecten. Betrokkenheid van de bewoners kan zich ook uiten in het zelf inhuren door bewoners van een projectleider om een gebied ter hand te nemen. Dit vergroot de betrokkenheid van de bewoners bij hun wijk. Sommige bewoners zijn beroepsmatig al betrokken bij groen en zetten zich als vrijwillige deskundigen in voor de vergroening van hun buurt.

De laatste jaren trekt het Rijk zich steeds verder terug als het gaat om de groene ruimte in en om de stad. Jeroen Schenkels vindt dat jammer en gelooft nog zeker in een taak voor de Rijksoverheid. "Wil de Rijksoverheid wat betekenen voor de burger zal zij het beste met de steden blijven samenwerken, zoals in aanloop van dit Convenant Krachtwijken. Het Rijk kan zorgen voor noodzakelijke extra middelen en vooral een bindende factor zijn tussen de steden. Het Rijk ligt er een belangrijke rol om de stedelijke samenhang te borgen, de dynamiek en inspiratie op te zetten en deze te onderhouden."

11

3 Werkwijze

3.1 Opzet onderzoek

Het ministerie van EZ (voormalig LNV en voormalig EL&I) heeft aangegeven op welke vragen zij in deze evaluatie anno 2012 antwoord wilde hebben. Concreet betreft het informatie over de stand van zaken van de diverse projecten die onder het convenant Groen en Krachtwijken vallen, en over welke resultaten die projecten opgeleverd hebben in de beleving van de betrokken gemeente. Op basis van deze wensen is een vragenlijst opgesteld en die is ter goedkeuring aan de opdrachtgever voorgelegd.

Het ministerie heeft bewust gekozen een korte schriftelijke enquête te laten uitvoeren en niet zoals in de tussenevaluatie uit 2010 een telefonisch interview. In week 40 en 41 zijn de vragenlijsten verstuurd naar de contactpersonen die door het ministerie zijn opgegeven, met daarbij het verzoek om zo spoedig mogelijk te reageren. Daar waar nodig is geprobeerd om de lijst van contactpersonen te actualiseren.

De vragenlijst aan gemeenten bestond uit de volgende vragen:

- Is het project reeds opgeleverd? Zo ja, wanneer? Zo niet, kunt u ons aangeven wat de actuele situatie is, wanneer het wordt opgeleverd en wat de eventuele knelpunten waren of zijn indien de geplande opleveringsdatum niet gehaald is of wordt?

- Met betrekking tot de doelen: zijn de verwachte maatschappelijke effecten bereikt? Waarop baseert u deze constatering? Wordt hierop gemonitord? Zo ja, hoe? En wat zijn hiervan op dit moment de uitkomsten? Indien er niet wordt gemonitord, waarom niet?
- Welke stakeholders zijn bij het project/de projecten betrokken? Welke zijn er afgehaakt en waarom?
- Hoe is het beheer geregeld?

De vragen moesten per project beantwoord worden. Daarnaast is gevraagd of de gemeenten foto's van het eindresultaat of de situatie op dit moment (zomer/najaar 2012) van de projecten wilden sturen. Vanaf week 46 zijn de contactpersonen van de gemeenten die niet gereageerd hadden zowel telefonisch als per email (meerdere keren) benaderd om alsnog de gegevens toe te sturen.

4 Resultaten monitoring

4.1 Overzicht resultaten

Uiteindelijk hebben alle gemeenten op tijd informatie aangeleverd over (een deel van) de projecten die vallen binnen het convenant. Hierbij gaat het om in totaal 51 projecten. De gemeenten Alkmaar, Den Haag, Deventer, Eindhoven en Groningen hebben het convenant later afgesloten, zij hebben nog tot in 2013 de tijd. De gemeenten Groningen en Nijmegen hebben slechts globale informatie gegeven waardoor het moeilijk is om op projectniveau te kijken hoe de uitwerking is.

14

4.2 Zijn de projecten opgeleverd?

Van de 51 projecten waarvan informatie beschikbaar is, zijn in totaal 36 projecten afgerond, dit is 70%. Eén project is wegens gebrek aan belangstelling niet doorgedaan. In overleg met het ministerie zijn 6 projecten gedurende de looptijd vervangen door andere vergelijkbare projecten of aangepast. Meestal omdat de tijdplanning van de projecten niet paste binnen de looptijd van het convenant.

Van de 14 projecten die in 2012 nog niet afgerond zijn, zijn er 7 die in een gemeente liggen die het Convenant later hebben afgesloten. De overige 7 projecten hebben een dusdanige vertraging opgelopen dat ze niet voor het eind van de looptijd van het Convenant kunnen worden opgeleverd. Belangrijkste reden van de vertragingen zijn planprocessen die trager

lopen dan gepland of zijn procedurele aard zoals onvoorziene bestemmingsplanwijzigingen.

4.3 Zijn de maatschappelijke effecten bereikt?

Op de vraag of de maatschappelijk doelen van het project bereikt zijn geven de gemeenten bij 86% van de projecten die ultimo 2012 gereed waren aan dat dat het geval is. Nadere analyse leerde echter dat bij een groot deel van de projecten het alleen ging over de fysieke doelen ofwel, is het project fysiek gerealiseerd.

Bij de 14% van de projecten waarvan is aangegeven dat de doelen (nog) niet zijn gehaald werd deze nuance veelal door de gemeenten zelf al gemaakt. Ook bij deze projecten zijn in de meeste gevallen wel de fysieke doelen zoals nieuw groen, omvormingen en herinrichtingen, de doelen wel gehaald.

Waar het gaat om meer maatschappelijke doelen, zijn de doelen minder gehaald of zijn de gemeenten van mening dat het nog te vroeg is om hier nu al uitspraken over te doen. Dit geldt met name voor de maatschappelijke doelen van projecten die pas in 2012 zijn opgeleverd. Constateringen over het bereiken van de doelen worden veelal gebaseerd op eigen ervaringen van de gemeente. Monitoring specifiek gericht op het effect van het groen is of wordt door veel gemeenten niet gedaan. Voor monitoringsgegevens wordt veelal verwezen naar monitoring op buurt, wijk of stadsniveau.

4.4 Welke stakeholders zijn betrokken en wie haken af?

In tenminste 78% van de projecten worden bewoners en/of gebruikers actief betrokken bij de projecten. Soms gebeurt dat individueel, maar meestal via bewoners- en gebruiksgroepen. Daarnaast worden bewoners vaak ook indirect betrokken via sportverenigingen, scholen, woningcorporaties, welzijnsorganisaties of belangenorganisaties. De wijze van betrokkenheid varieert van project tot project. In sommige gevallen werken ze actief mee aan het ontwerp van nieuwe plannen, of voeren een deel van het beheer uit. In andere gevallen gaat het alleen om inspraakrecht.

Gemeenten geven bij net iets minder dan de helft van de projecten (46%) aan dat woningcorporaties erbij betrokken zijn. De betrokkenheid van (lokale) ondernemers en scholen ligt een stuk lager, respectievelijk bij 28% en 30% van de projecten. Bedrijven die de projecten uitvoeren of de processen er rondom organiseren, zijn daar waar mogelijk niet meegeteld. Naast de betreffende gemeenten, die sowieso betrokken zijn bij de projecten, worden maar beperkt andere overheidsorganisaties zoals buurgemeenten, provincies en waterschappen genoemd als stakeholders.

Betrokken partijen haken soms af. Dit heeft vaak te maken met de doorlooptijden van de projecten. Aanvankelijk actief betrokken bewoners houden het in een later stadium voor gezien doordat de tijd tussen ontwerp en realisatie te groot is, waardoor zij steeds minder het gevoel hebben dat wat gerealiseerd wordt een deel van hun is. Bovendien wordt soms

al geconstateerd dat alleen iets realiseren niet voldoende is om bewoners langdurig te betrekken. In een aantal gemeenten wordt nu al een verminderde betrokkenheid geconstateerd. Ook is in een aantal projecten duidelijk geworden dat een actieve houding bij het ontwerp niet automatisch betekent dat die bewoners ook actief betrokken willen worden bij het beheer van het groen. De moeite die bewoners hebben met de doorlooptijden van projecten zie je overigens ook bij ondernemers.

17

In sommige projecten haken ook grotere organisaties af zoals belangenorganisaties en woningcorporaties. Bij die partijen spelen volgens de gemeenten eerder veranderende prioriteiten binnen projecten of binnen de organisaties een rol.

4.5 Hoe is het beheer geregeld?

In 43 projecten is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer, waarbij in 17 projecten bewoners met vormen van zelfbeheer betrokken worden. In tenminste 3 projecten hiervan blijkt dat het organiseren van zelfbeheer door bewoners niet of zeer moeizaam van de grond komt. Het blijkt dat er in een aantal wijken gewoonweg onvoldoende interesse is voor het mee beheren van het groen. Een ander argument is dat na aanvankelijke grote belangstelling voor projecten de doorlooptijden dusdanig lang blijken te zijn, dat de betrokkenheid wegvalt. Ook in de wijken waar zelfbeheer wel aanslaat is het noodzaak om de vinger aan de pols te houden. In 3 projecten

wordt het beheer niet door de gemeente gedaan, voor 3 andere projecten is het nog niet duidelijk wie het beheer gaan uitvoeren.

18

Crabbehof Dordrecht

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

De convenanten Groen en Krachtwijken hadden als doel om groene projecten in krachtwijken te stimuleren die ook een verbinding zouden leggen met een of meer maatschappelijke vraagstukken. Voorbeelden van deze vraagstukken waren leefbaarheid, gezondheid en bewegen, spelen, luchtkwaliteit, integratie, burgerparticipatie, verbeteren van het vestigingsklimaat en recreatie. Ook burgerparticipatie en uitstraling van de projecten naar de bewoners was als belangrijk onderdeel in de convenanten opgenomen evenals het hebben van groene ambities. Gelet op de onderzoeksopdracht is niet tot in detail op al deze onderwerpen ingegaan maar is het beperkt tot het nagaan wat de stand van zaken van de projecten was, wie zijn betrokken in het proces en de uitvoering en of het beheer van de projecten is geregeld. Dat laatste om de continuïteit van de projecten in beeld te krijgen.

Zoals in hoofdstuk 4 is aangegeven zijn uiteindelijk in de 18 gemeenten met krachtwijken 50 projecten uitgevoerd of zijn nog in uitvoering.

Een belangrijk aspect bij het sluiten van de convenanten was de relatie die de projecten moesten hebben met maatschappelijke vraagstukken. Bij 86% van de afgeronde projecten hebben de gemeenten aangegeven dat naar hun mening de maatschappelijke doelen zijn bereikt. Opgemerkt moet hierbij wel worden dat dit getal voortkomt uit de perceptie van de gemeente. Onafhankelijke cijfers, bijvoorbeeld in de vorm

van monitoringgegevens, zijn niet beschikbaar. Het is bovendien erg vroeg om te constateren dat maatschappelijke effecten al direct na voltooiing van het project meetbaar dan wel merkbaar zijn. Deze effecten zijn in veel gevallen pas op termijn merkbaar.

Een maatschappelijk effect dat wel goed zichtbaar is geweest en dat ook expliciet in de convenanten is genoemd is de betrokkenheid van stakeholders bij de voorbereiding en uitvoering van de projecten. In bijna vier van de vijf projecten zijn bewoners en gebruikers betrokken bij de projecten. In een aantal gevallen was dit simpelweg via inspraakrecht maar in veel gevallen ging het om actieve betrokkenheid gedurende het gehele traject. Net als bij de maatschappelijke effecten is het ook van belang dat de stakeholders actief bij de projecten betrokken blijven wanneer deze gereed zijn. Hier zal door de gemeenten op enigerlei wijze aandacht moeten worden gegeven zodat niet zoals in veel gevallen de betrokkenheid afneemt als de projecten eenmaal gerealiseerd zijn. Uit de praktijk blijkt dat juist die projecten waarbij de stakeholders betrokken blijven op termijn het grootste succes zijn.

In bijna alle gevallen is er een regeling getroffen voor het beheer van de projecten. Hoe logisch dat ook moge klinken zo vanzelfsprekend is dat niet altijd. Met name vanuit kostenoverwegingen wordt nogal eens vergeten deze post voldoende in begrotingen op te nemen waardoor projecten hoe mooi ze ook zijn na verloop van tijd hun glans verliezen en meer kwaad dan goed doen. Goed beheer kan dit voorkomen. De vorm van het beheer is uit de monitoring niet duidelijk ge-

worden, of stakeholders actief dan wel passief betrokken worden is niet meegenomen.

Over de wijze waarop door het Rijk de aansturing heeft plaatsgevonden, in de vorm van convenanten met een lage instapdrempel, is door de betrokken gemeenten erg positief geoordeeld. Een goed idee kon snel leiden tot het in uitvoering nemen van het project en er ging weinig tijd en geld verloren met bureaucratie. Hierdoor is wel de monitoring van de projecten wat in het gedrang gekomen. Het enthousiasme van de gemeenten heeft als gevolg gehad dat er meer oog was voor het uitvoeren van de projecten dan voor het monitoren ervan en met name ook van de resultaten anders dan de fysieke aanwezigheid van het nieuw gerealiseerde groen.

5.2 Aanbevelingen

Deze evaluatie is sterk project georiënteerd geweest, met name fysieke aspecten zijn aan de orde gekomen. Is het project uitgevoerd, met wie en is het beheer geregeld. Een belangrijk, zo niet het belangrijkste aspect van de convenanten en ook tegelijkertijd de reden waarom de projecten in de krachtwijken zijn uitgevoerd was de relatie met maatschappelijke vraagstukken. Om te bezien of deze effecten zijn behaald moet er dieper op de projecten worden ingegaan en is een meer empirische benadering van de evaluatie gewenst. Hebben de groenprojecten nu echt een significante bijdrage geleverd aan het verbeteren van een aantal maatschappelijke aspecten in de betreffende wijk? Een dergelijke evaluatie kan

de werkelijke waarde van het openbaar groen aantonen en zou dan ook gewenst zijn. Nu zijn zowel de gemeenten en de bewoners van de krachtwijken waar de projecten zijn uitgevoerd hierover tevreden, voorwaar een resultaat om trots op te zijn.

Dit nader te onderzoeken zou meer inzicht krijgen in de werkwijze van alle betrokken en op de relatie tussen de inspanningen de bereikte resultaten. Niet alleen op de korte termijn maar ook op de langere termijn. Hiermee kan men dan in de toekomst zijn voordeel doen.

Als ook bij een nadere evaluatie blijkt dat met een relatief eenvoudig middel als een groene openbare ruimte, krachtwijken dusdanig verbeteren dat ze van deze status afkomen is dat natuurlijk de echte winst.

Peltplantsoen Utrecht

Projectresultaten

24

Poelenburg Zaanstad

Alkmaar

Gemeente	Alkmaar
Naam project	Park Oosterhout
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, er wordt volop gebruik van gemaakt
Monitoring	Nee, wel regulier overleg met stakeholders
Stakeholder(s)	Gemeente Alkmaar Wijkraden rond het park Animo IVN (nu Natuurinstituut) Aannemer Werkgroep Groen
Beheertaak	Stadswerk, de vleermuizenkelder wordt beheerd door het Natuurinstituut

25

Amersfoort

Gemeente	Amersfoort
Naam project	Project A Renovatie Speeltuin De Kruiskamp
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Ja, door het speeltuinbestuur
Stakeholder(s)	Gemeente Amersfoort NUSO Stichting Welzijn Amersfoort Speeltingebruikers Kinderen
Beheertaak	De speeltuinvereniging

26

Gemeente	Amersfoort
Naam project	Project B Groene Huiskamer Kruiskamp
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, lijkt er wel op, maar moeten zien hoe het loopt met de jeugdoverlast
Monitoring	Ja, Leefbaarheid en Veiligheidsmonitor
Stakeholder(s)	Gemeente Amersfoort Woningcorporatie Alliantie School Bewoners en jongeren; deze groep bleek lastig te bereiken en hun belangen verschilden sterk met die van de school
Beheertaak	De gemeente voert het beheer uit Kinderen dragen via Buitenkast en jongeren gezamenlijk met de jongerenwerker hun steentje bij

Gemeente	Amersfoort
Naam project	Project C Natuurspeelplek Buitenkast
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, lijkt er wel op.
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente Amersfoort Buitenkast School Bewoners, kinderen en bezoekers
Beheertaak	De gemeente voert het beheer uit Kinderen dragen via Buitenkast hun steentje bij

28

Gemeente	Amersfoort
Naam project	Project D Aanpak groene restgebieden
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Ja, Leefbaarheid en Veiligheidsmonitor
Stakeholder(s)	Gemeente Amersfoort Bewoners
Beheertaak	De gemeente voert het beheer uit

Amsterdam

Gemeente	Amsterdam, stadsdeel Nieuw West
Naam project	Project A Speel- en ontmoetingsplekken Sloterpark/ Sloterplas, Amsterdam Nieuw West (deel 1: Sloterpark Natuurspeeltuin)
Opgeleverd	2012
Doel(en) bereikt	Vooralsnog goed bezocht door alle doelgroepen
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente en betrokken stadsdelen Corporatie Stadsgenoot (afgehaakt i.v.m. financiële situatie) Corporatie Far West (afgehaakt i.v.m. opheffing) Hoogheemraadschap Binnen EU programma C-Change
Beheertaak	Via activiteitenbegeleider aangesteld door Stadsdeel Nieuw-West

30

Gemeente	Amsterdam, stadsdeel Nieuw West
Naam project	Project A Speel- en ontmoetingsplekken Sloterpark/ Sloterplas, Amsterdam Nieuw West (deel 2: Reimers- veld)
Opgeleverd	2010
Doel(en) bereikt	Ja, meer sociale cohesie en goed gebruik van het ter- rein
Monitoring	Ja, 3 maandelijks overleg
Stakeholder(s)	Stadsdeel Nieuw West Ymere DRO VOF de Stadstuinen Welzijnswerk Combiwel Hotel Reimerswaalstraat Buurt Beheerbedrijf Nieuw Reimerswaal Bewoners St. Lukasschool (afgehaakt i.v.m. interne veranderin- gen) Fysiotherapie Osdorp (afgehaakt)
Beheertaak	Buurtbeheerbedrijf Nieuw Reimerswaal

Gemeente	Amsterdam, stadsdeel Zuidoost
Naam project	Project B Sport- en spellandschap en rondje Bijlmerpark, Amsterdam Zuidoost
Opgeleverd	2011
Doel(en) bereikt	De sport en spelesplanade is een van de meest succesvolle onderdelen van het Bijlmerpark
Monitoring	Aanbod van sportbuurwerk wordt gemonitord
Stakeholder(s)	Scholen rond het Bijlmerpark
Beheertaak	In beheer bij stadsdeel Zuidoost

Gemeente	Amsterdam, stadsdeel Noord
Naam project	Project C Postzegelparken Deel 1: Amsterdam Noord (Gentiaanplein)
Opgeleverd	2010
Doel(en) bereikt	Onbekend
Monitoring	Nee
Stakeholder(s)	Bewoners Wijkbeheer Ondernemers uit de buurt
Beheertaak	In beheer bij stadsdeel Noord

Gemeente	Amsterdam, stadsdeel Oost
Naam project	Project C Postzegelparken Deel 2: Oost-Watergraafsmeer (Postzegelpark Soembawastraat/Niasstraat)
Opgeleverd	2011, kiosk wordt in 2013 geplaatst ivm wijziging bestemmingsplan
Doel(en) bereikt	Ja, positieve reacties buurt en veel minder overlast
Monitoring	Via bewonerscontact
Stakeholder(s)	Buurtbewoners
Beheertaak	Stadsdeel Oost, bewoners, school en Instroomhuis

Gemeente	Amsterdam, stadsdeel West
Naam project	Project C Postzegelparken Deel 3: Bos en Lommer (Sara Burgerhartstraat)
Opgeleverd	2010
Doel(en) bereikt	Openbare Ruimte is aanzienlijk verbeterd en versterkend effect op samenhang in de buurt
Monitoring	Nee
Stakeholder(s)	Stadsdeel West DRO Projectmanagement bureau gemeente Amsterdam
Beheertaak	In beheer bij stadsdeel West

35

Gemeente	Amsterdam, stadsdeel West
Naam project	Project C Postzegelparken Deel 4: Bos en Lommer (Vespuccistraat)
Opgeleverd	2010
Doel(en) bereikt	Ja, wordt zeer goed gebruikt
Monitoring	Nee
Stakeholder(s)	Kinderdagverblijf Betrokkenen Gebruikers DRO
Beheertaak	Afdeling Beheer en zo nodig door kinderdagverblijf

36

Gemeente	Amsterdam, stadsdeel Noord
Naam project	Project D Natuurspeeltuin Noorderpark (Amsterdam Noord)
Opgeleverd	2012
Doel(en) bereikt	Ja, wordt druk bezocht
Monitoring	Nee
Stakeholder(s)	Geen
Beheertaak	Beheer door stadsdeel Noord

37

Arnhem

Gemeente	Arnhem
Naam project	Project A Park Spijkerbroek in de krachtwijk 't Arnhemse Broek.
Opgeleverd	Nee, oplevering staat voor december 2012 gepland. Er is vertraging opgelopen doordat het grondverzet meer was dan verwacht.
Doel(en) bereikt	Nee, het project loopt nog
Monitoring	Nee, project loopt nog
Stakeholder(s)	Gemeente Arnhem Twee scholen Bouwspeelplaats Bewonerswerkgroep Spijkerbroek
Beheertaak	De gemeente voert een deel van het beheer uit

38

Gemeente	Arnhem
Naam project	Project B Versterken van het Groene Raamwerk van krachtwijk Presikhaaf, fase 1 natte ecologische zone
Opgeleverd	Nee, oplevering staat voor 2013 gepland. Er is vertraging opgelopen in het planproces dat mede veroorzaakt wordt door de economische crisis.
Doel(en) bereikt	Nee, het project loopt nog
Monitoring	Nee, project loopt nog
Stakeholder(s)	Gemeente Arnhem Woningbouwcorporaties Waterschap, door de wijziging in de uitgangspunten haakt het waterschap mogelijk af Bewoners
Beheertaak	Nog niet geregeld

Den Haag

Gemeente	Den Haag
Naam project	Planontwikkeling Van der Vennepark
Opgeleverd	Ja, 14 mei 2012 geopend
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Nee, niet apart, maar wel geregeld contact met de omwonenden en gebruikers
Stakeholder(s)	Gemeente Den Haag bewonersorganisatie Zebra Woningcorporatie Arcade Politiebureau de Heemstraat Welzijnsorganisatie Zebra
Beheertaak	Gemeenten voert regulier beheer uit en heeft extra budget ten behoeve van de kwaliteit Vrijwilligers spreken bezoekers en gebruikers aan op hun gedrag.

40

Deventer

Gemeente	Deventer
Naam project	Project A: Herontwikkeling Venenplantsoen
Opgeleverd	Ja, in 2012
Doel(en) bereikt	Veel positieve reacties uit de wijk hebben er toe geleid dat project is uitgebreid tot deel aan de oostzijde van het oorspronkelijk plan
Monitoring	Tweejaarlijkse wijkthermometer, gegevens nog niet bekend
Stakeholder(s)	Corporatie Rentree Provincie Overijssel Ministerie van LNV/EL&I/EZ ProRail Raster, welzijnsorganisatie die bewonersinitiatieven ondersteunt De Kopgroep (bewoners) Diverse initiatiefnemers op bedrijfs-, kunst- en evenementengebied Gemeente Deventer
Beheertaak	Door gemeentelijke beheergroep. Is reeds in de plan-fase afgestemd

41

Gemeente	Deventer
Naam project	Project B: Herontwikkeling Lingepark
Opgeleverd	Ja, in 2011
Doel(en) bereikt	Ja, mede door veel inbreng van de bewoners die ook voor een deel hebben meegewerkt aan de totstandkoming
Monitoring	Tweejaarlijkse wijkthermometer, gegevens nog niet bekend
Stakeholder(s)	Corporatie Rentree Provincie Overijssel Ministerie van LNV/EL&I/EZ ProRail Raster, welzijnsorganisatie die bewonersinitiatieven ondersteunt De Kopgroep (bewoners) Diverse initiatiefnemers op bedrijfs-, kunst- en evenementengebied Gemeente Deventer
Beheertaak	Door gemeentelijke beheergroep. Is reeds in de planfase afgestemd

Gemeente	Deventer
Naam project	Project C: Ontwikkeling natuurspeelplek locatie hoek Douweler Wetering-Haringvlietstraat
Opgeleverd	Nee, waarschijnlijk 2014
Doel(en) bereikt	Nee, de locatie is tussentijds gewijzigd. Verwachting is dat na oplevering deze wel worden bereikt.
Monitoring	Tweejaarlijkse wijkthermometer, gegevens nog niet bekend
Stakeholder(s)	Corporatie Rentree Provincie Overijssel Ministerie van LNV/EL&I/EZ ProRail Raster, welzijnsorganisatie die bewonersinitiatieven ondersteunt De Kopgroep (bewoners) Diverse initiatiefnemers op bedrijfs-, kunst- en eve- nementengebied Gemeente Deventer
Beheertaak	Door gemeentelijke beheergroep. Is reeds in de plan- fase afgestemd

Dordrecht

Gemeente	Dordrecht
Naam project	Project A Ontwikkeling en uitvoering van een maatregelenplan voor een klimaatbestendig en duurzaam Wielwijk
Opgeleverd	Nee, gaat nog geruime tijd duren
Doelen bereikt	Nee
Stakeholders	Onbekend
Beheertaak	Onbekend

44

Gemeente	Dordrecht
Naam project	Project B Inrichting van een natuur- en recreatiezone langs de A16 en aanleg van een bomenrij ter verbetering van de luchtkwaliteit in Wielwijk
Opgeleverd	Ja, 13 december 2011
Doel(en) bereikt	Ten dele, doordat het ontwerpproces en de uiteindelijke realisatie te lang duurde, haakten veel bewoners af, waardoor het minder voelt als 'hun' tuin. Het draagvlak is er nu en moet nu nog verder groeien om te herstellen van de 'opgelopen deuken'.
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente Dordrecht Bewoners, een deel is afgehaakt, maar er zijn nog steeds een aantal actieve bewoners betrokken Wijkorganisaties (o.a. Woonactief, Dordtse Welzijnsorganisatie) Diverse marktpartijen (o.a. ontwerpbureau, projectontwikkelaar, aannemer) Innovatienetwerk
Beheertaak	Gemeente, voert een deel van het beheer uit Tuinteam van bewoners en gebruikers onderhouden de Tuin der Herinnering

45

Gemeente	Dordrecht
Naam project	Project C Speelruimte: inrichting natuur- en recreatiezone langs de N3 en de Spoorstrook in Crabbehof
Opgeleverd	90% gereed, laatste punten moeten nog opgeleverd worden (en evt. nog inboeten) opening heeft al plaats gevonden
Doel(en) bereikt	Onbekend, doordat het park nog maar net gereed is, kan hier nog geen uitspraak over gedaan worden
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente Direct omwonenden, wijkbewoners Krajicek Foundation
Beheertaak	Gemeente, stadsbeheer

46

Eindhoven

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project A Groene lint Tinelstraat, krachtwijk de Bennekel
Opgeleverd	Nee, als gevolg van bezwaarprocedures loopt het project nog
Doel(en) bereikt	Nog niet
Monitoring	Nee
Stakeholder(s)	Gemeente Eindhoven Omwonenden, bewonersorganisatie Ondernemers
Beheertaak	Zal door de gemeente in het reguliere beheer worden opgenomen

47

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project B Speelgroen Palestrinastraat, krachtwijk de Bennekel
Opgeleverd	Project Zagwijnstraat-Palestrinastaat is opgeleverd
Doel(en) bereikt	Deels, de projecten komen in samenspraak met de bewoners tot stand. Geen informatie over de kwaliteit, inpassingen gebruik.
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente Eindhoven Jeugd en jongeren Directe omwonenden Sportformule
Beheertaak	Zal door de gemeente in het reguliere beheer worden opgenomen

48

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project C Natuurleerpad Genneper Parken, kracht-wijk de Bennekel
Opgeleverd	Nee, Wegens een gebrek aan belangstelling is dit project niet doorgedaan,
Doel(en) bereikt	De oorspronkelijke doelstellingen wordt gehaald door de het contact met het natuureducatieprogramma met de Gennerperparken te versterken.
Monitoring	n.v.t.
Stakeholder(s)	n.v.t.
Beheertaak	n.v.t.

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project D Zijtuinen Schönberglaan, krachtwijk de Bennekel
Opgeleverd	Ja, najaar 2012
Doel(en) bereikt	Nee, niet helemaal. Na aanvankelijk een grote betrokkenheid van de omwonenden bij het ontwerp, werd op enig moment duidelijk dat zij alsnog geen actieve rol wilden vervullen bij het beheer.
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente Eindhoven Bewoners, maar deze haakten in later stadium af
Beheertaak	Door de gemeente in het reguliere beheer opgenomen

50

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project E Buurtspeelplein Verhulstplein, krachtwijk de Bennekel
Opgeleverd	In uitvoering
Doel(en) bereikt	Onbekend, is nog in uitvoering, kan hier nog geen uitspraak over gedaan worden
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente Eindhoven Jeugd en jongeren Directe omwonenden Sportformule Aangrenzend spelcentrum
Beheertaak	Zal door de gemeente in het reguliere beheer worden opgenomen

51

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project F Quinten Matsijslaan, krachtwijk Doornakkers
Opgeleverd	Ja in 2011
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Nee
Stakeholder(s)	Gemeente Eindhoven Ondernemersvereniging De Kade Project herstructurering Kanaaldijk-Noord Ballast-Nedam
Beheertaak	Door de gemeente in het reguliere beheer opgenomen

52

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project G De omloop, krachtwijk Doornakkers
Opgeleverd	Deels, de eerste delen zijn al in 2011 en 2012 opgeleverd. Uiterlijk begin 2013 worden opgeleverd: 1). herstel bomenstructuur en vergroening langzaam verkeerroutes in President Steynstraat/Rogier van der Weydenstraat en Paul Krügerlaan/hoek Bloemfonteinstraat en 2). herinrichting park Cornelis de Vospad.
Doel(en) bereikt	Onbekend
Monitoring	LICI-monitor wordt opgezet, en is in 2013 gereed;
Stakeholder(s)	Woningcorporatie woonbedrijf Vitalis Berckelhof Basisschool De Bosch Akker Bewoners Stichting Ruimte Litha's Local Gemeente Eindhoven
Beheertaak	Door de gemeente in het reguliere beheer opgenomen

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project H Memlinckstraat, krachtwijk Doornakkers
Opgeleverd	Ja, in 2012 afgerond
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Woningcorporatie Trudo Lumens/Welzijn Eindhoven Bewoners Gemeente Eindhoven
Beheertaak	Door de gemeente in het reguliere beheer opgenomen Enige mate van zelfbeheer door bewoners

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project I Actief in het groen, krachtwijk Doornakkers
Opgeleverd	Ja maar het had wel een andere projectopzet (Gerard Davidstraat)
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	onbekend
Stakeholder(s)	Woningcorporatie woonbedrijf Vitalis Berckelhof Catherina ziekenhuis Klankbordgroep turkse Senioren OVAA Gemeente Eindhoven
Beheertaak	Door de gemeente in het reguliere beheer opgenomen Zelfbeheer door bewoners Zelfbeheer Vitalis

55

Gemeente	Eindhoven
Naam project	Project J Spilstraat, krachtwijk Woensel-West
Opgeleverd	Nee, delen moeten nog in 2013 worden uitgevoerd
Doel(en) bereikt	Nee, omdat het project nog in uitvoering is
Monitoring	Nog niet mogelijk
Stakeholder(s)	Drie Woningcorporaties VVE appartementen SPILcentrum ProRail Creatieve industrie, Sportpark, Spilcentrum en een HORECA-ondernemer Gemeente Eindhoven
Beheertaak	Door de gemeente in het reguliere beheer opgenomen Zelfbeheer door VVE appartementen SPILcentrum

56

Enschede

Gemeente	Enschede
Naam project	Project A Bomenroute Velve-Lindenhof
Opgeleverd	Ja, het project is in 2011 opgeleverd
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente Enschede Bewoners Bomenwerkgroep
Beheertaak	Het beheer van de bomenroute ligt bij Stadsdeelbeheer Oost van de Gemeente Enschede.

57

Gemeente	Enschede
Naam project	Project B Het Velve Park, Velve-Lindenhof
Opgeleverd	Nee, het project wordt in 2014 opgeleverd. Vanwege het uitgebreide participatieproces is er vertraging ontstaan. In december 2012 wordt het "Voorlopig Ontwerp" aan de bewoners gepresenteerd.
Doel(en) bereikt	Nee, nog niet.
Monitoring	Nee, nog niet
Stakeholder(s)	Gemeente Enschede Wijkbewoners, de wijkraad, gebruikers Ondernemers drie woningcorporaties
Beheertaak	Na oplevering van het park wordt het beheer uitgevoerd door Stadsdeelbeheer Oost van de Gemeente Enschede.

58

Groningen

Gemeente	Groningen
Naam project	Project A Noordelijke spoorzone, De Hoogte
Opgeleverd	Nee, zoals afgesproken gereed in 2013
Doel(en) bereikt	Nee, nog niet van toepassing
Monitoring	Leefbaarometer (monitor van Ministerie BZK) en met de Outcome monitor Wijkenaanpak (CBS)
Stakeholder(s)	Gemeente Groningen Corporatie De huismeesters Lokale natuurorganisaties
Beheertaak	Het beheer van de gemeentelijke eigendommen en de openbare ruimte wordt uitgevoerd door Stadsbeheer.

59

Gemeente	Groningen
Naam project	Project B Tuinaanpak Korrewegwijk
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, in zijn algemeenheid nemen wij in de krachtwijken een positieve ontwikkeling waar m.b.t. de waardering van de woonomgeving, het groen en het voorzieningenniveau.
Monitoring	Leefbaarometer (monitor van Ministerie BZK) en met de Outcome monitor Wijkenaanpak (CBS)
Stakeholder(s)	Gemeente Groningen Corporatie De huismeesters Lokale natuurorganisaties
Beheertaak	Het beheer van de gemeentelijke eigendommen en de openbare ruimte wordt uitgevoerd door Stadsbeheer.

60

Gemeente	Groningen
Naam project	Project C Inrichten Borgplein, De Hoogte
Opgeleverd	Nee, zoals afgesproken gereed in 2013
Doel(en) bereikt	Nee, nog niet van toepassing
Monitoring	Leefbaarometer (monitor van Ministerie BZK) en met de Outcome monitor Wijkenaanpak (CBS)
Stakeholder(s)	Gemeente Groningen Corporatie De huismeesters Lokale natuurorganisaties
Beheertaak	Het beheer van de gemeentelijke eigendommen en de openbare ruimte wordt uitgevoerd door Stadsbeheer.

61

Gemeente	Groningen
Naam project	Project D (1) Klein Maar Fijn, De Hoogte en Korrewegwijk en (2) Lentekriebels +, De Hoogte en de Korrewegwijk
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, in zijn algemeenheid nemen wij in de krachtwijken een positieve ontwikkeling waar m.b.t. de waardering van de woonomgeving, het groen en het voorzieningsniveau.
Monitoring	Leefbaarometer (monitor van Ministerie BZK) en met de Outcome monitor Wijkenaanpak (CBS)
Stakeholder(s)	Gemeente Groningen Corporatie De huismeesters Lokale natuurorganisaties
Beheertaak	Het beheer van de gemeentelijke eigendommen en de openbare ruimte wordt uitgevoerd door Stadsbeheer.

Gemeente	Groningen
Naam project	Project E. Duurzaamheidseducatie, Korrewegwijk en De Hoogte.
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, in zijn algemeenheid nemen wij in de krachtwijken een positieve ontwikkeling waar m.b.t. de waardering van de woonomgeving, het groen en het voorzieningenniveau.
Monitoring	Leefbaarometer (monitor van Ministerie BZK) en met de Outcome monitor Wijkenaanpak (CBS)
Stakeholder(s)	Gemeente Groningen Corporatie De huismeesters Lokale natuurorganisaties
Beheertaak	Het beheer van de gemeentelijke eigendommen en de openbare ruimte wordt uitgevoerd door Stadsbeheer.

Gemeente	Groningen
Naam project	Project F Inrichten schoolplein Karrepad en uitbouw voorzien van een groen dak, Korrewegwijk
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, in zijn algemeenheid nemen wij in de krachtwijken een positieve ontwikkeling waar m.b.t. de waardering van de woonomgeving, het groen en het voorzieningenniveau.
Monitoring	Leefbaarometer (monitor van Ministerie BZK) en met de Outcome monitor Wijkenaanpak (CBS)
Stakeholder(s)	Gemeente Groningen Corporatie De huismeesters Lokale natuurorganisaties
Beheertaak	Het beheer van de gemeentelijke eigendommen en de openbare ruimte wordt uitgevoerd door Stadsbeheer.

Heerlen

Gemeente	Gemeente Heerlen
Naam project	Project A Pocket parkjes in de krachtwijk Meezenbroek-Schaesbergerveld-Palemig (MSP)
Opgeleverd	Nee, waarschijnlijk begin 2013. Drie van de vier pocketparken zijn al wel opgeleverd. De vertraging is ontstaan doordat vlak voor de start van het vierde pocketpark bleek dat voor dit project een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk was.
Doel(en) bereikt	Deels, met name de betrokkenheid van de bewoners blijkt soms lastig te realiseren. Er is weinig animo voor zelfbeheer en er vinden in sommige parken vernielingen plaats. Aan de andere kant appreciëren bewoners de pocketparken.
Monitoring	Er is geen monitoring, maar de reacties van bewoners zijn over het algemeen positief. Wel worden er regelmatig door studneten onderzoeken naar het effect van de parken uitgevoerd.
Stakeholder(s)	Gemeente Heerlen Bewoners en gebruikers. Twee basisscholen Ontwerpers en kunstenaars Externe beheerders Bij de partijen is niemand afgehaakt, maar je merkt wel een afnemende betrokkenheid
Beheertaak	De gemeente zorgt voor het beheer Eén pocketpark wordt de eerste drie jaar door een extern bedrijf beheerd.

65

Leeuwarden

Gemeente	Leeuwarden
Naam project	Project A Struunpad
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, de bewoners pakken zelf de draad op om de gebieden nog mooier te maken.
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Bewoners
Beheertaak	Afdeling beheer gemeente Leeuwarden

66

Gemeente	Leeuwarden
Naam project	Project B Buurttuin
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja, project overtreft de verwachtingen. De tuin is een dusdanig groot succes dat er lange wachtlijsten ontstaan.
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Bewoners School voor agrarisch onderwijs Diverse andere scholen
Beheertaak	Bij bewoners

67

Gemeente	Leeuwarden
Naam project	Project C Buurt en Blok
Opgeleverd	Ja
Doel(en) bereikt	Ja. Groot deel van het succes is het frontlijnteam. Elk huisadres is benaderd en daar waar behoefte was is er een hulpaanbod gedaan met als visie één gezin, één hulpvraag, één hulpverlener.
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Bewoners
Beheertaak	Gemeente Leeuwarden

68

Maastricht

Gemeente	Maastricht
Naam project	Project A Aanleg van een nieuwe, verbindende groenstructuur in de woonbuurten Wyckerpoort en Witte-vrouwenveld van krachtwijk Maastricht Noordoost. Is gewijzigd in Opwaardering Kanjelzone
Opgeleverd	Deels, nieuwe hoogstamboomgaard aangelegd. Herstel van buitenplaats Jeruzalem staat voor 2013 gepland. Herstel van het recreatief netwerk staat voor 2014 in de planning.
Doel(en) bereikt	Gedeeltelijk. Heeft ook te maken met het feit dat project nog niet is opgeleverd
Monitoring	Integrale buurtmonitor, meting in 2014
Stakeholder(s)	Gemeente Maastricht Buurtraad Limmel, Buurtbelangen Nazareth IKL; CMNE; IVN Volkstuinvereniging Hoge Hotelschool Zuyd Bedrijf Mis en Place Waterschap Roer en Overmaas Woningcorporatie Woonpunt, Woningstichting Servatius Collectief Noordoost Kunst Mosa Lira (basisonderwijs) TenneT
Beheertaak	Nog niet uitgewerkt

69

Nijmegen

Gemeente	Nijmegen
Naam project	Project A Park Hatertzoom in de krachtwijk Hatert
Opgeleverd	Ja, in 2011 afgerond
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Wijkmonitor
Stakeholder(s)	Gemeente Nijmegen bewoners, bewonersgroepen, Scholen sociale instellingen en corporaties
Beheertaak	De gemeente beheert het groen Er zijn initiatieven gestart voor zelfbeheer

70

Gemeente Nijmegen
Naam project Project B Aanleg nieuw park in de krachtwijk Hatert

Opgeleverd Ja, in 2011 afgerond
Doel(en) bereikt Ja
Monitoring Wijkmonitor
Stakeholder(s) Gemeente Nijmegen
bewoners, bewonersgroepen,
scholen
sociale instellingen en corporaties
Beheertaak De gemeente beheert het groen
Er zijn initiatieven gestart voor zelfbeheer

71

Rotterdam

Gemeente	Rotterdam
Naam project	Project A Groenbeleving in de Rotterdamse krachtwijken door "Groene schoolpleinen"
Opgeleverd	Ja, eind 2011
Doel(en) bereikt	Onbekend
Monitoring	Alleen 0-meting gedaan
Stakeholder(s)	Dienst Jeugd, Onderwijs en Samenleving Pact op Zuid Deelgemeenten Betrokken scholen en ouders
Beheertaak	Deels bij de scholen zelf, inclusief beperkt extra budget. Voor de openbare pleinen door de deelgemeenten

72

Schiedam

Gemeente	Schiedam
Naam project	Project A Beatrixpark naar een bruisend stadspark, in krachtwijk Nieuwland
Opgeleverd	Nee, is momenteel in uitvoering
Doel(en) bereikt	Nee
Monitoring	Nee
Stakeholder(s)	Gemeente Schiedam Klankbordgroep Beatrixpark Vrienden Fort Drakestein, vrijwilligersgroep heemtuin, Stichting Kids Bouwdorp Parkbeheerder Irado Scholen en sportverenigingen ANWB; zij hebben zich inmiddels teruggetrokken omdat zij zich eerst richten op andere steden Ondernemer voor een horeca-gelegenheid
Beheertaak	Irado Vrijwilligers Beatrixpark, Lentiz Life College, Stichting Ipse

73

Utrecht

Gemeente	Utrecht
Naam project	Project A Wijkgroenplan voor krachtwijk Zuilen-Oost; In overleg met het ministerie is besloten om dit project te vervangen door "Burgerinitiatief Noordse Park".
Opgeleverd	Ja, project is in 2012 gereed
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Verantwoording wordt afgelegd aan gemeentebestuur en Monitor Krachtwijken 2012
Stakeholder(s)	Gemeente Utrecht Welzijnsorganisatie Portes Diverse bewonersgroepen Hogeschool Utrecht en Utrechtse school Woningcorporatie Mitros Bedrijven
Beheertaak	De gemeente beheert het park Onderdelen in het park worden door bewoners (zelf-beheer) onderhouden

74

Gemeente	Utrecht
Naam project	Project B Opknappen binnenterreinen in woonbuurten van krachtwijk Overvecht; In overleg met het ministerie is besloten om dit project te vervangen door inpassen van een schoolplein in het Spoorzoomtraject
Opgeleverd	Ja, opgeleverd in 2011, rest van het project wordt in 2013 opgeleverd
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Verantwoording wordt afgelegd aan gemeentebestuur en Monitor Krachtwijken 2012
Stakeholder(s)	Gemeente Utrecht Trajectum college, scholieren en een kinderdagverblijf Bewoners Overvecht Woningcorporaties Natuur & Milieuoverleg Overvecht
Beheertaak	De gemeente beheert het park Onderdelen in het park worden door de school en het kinderdagverblijf onderhouden Delen van het park kunnen in zelfbeheer worden uitgegeven

75

Gemeente	Utrecht
Naam project	Project C Recreatiegebied Ruigenhoek in krachtwijk Overvecht
Opgeleverd	Ja, opgeleverd in 2011
Doel(en) bereikt	Ja, op basis van eigen waarnemingen ziet de gemeente dat het park wordt gebruikt waarvoor het bedoeld is, maar de gezondheidseffecten en de vitaliteit zijn (nog) niet gemeten.
Monitoring	Verantwoording wordt afgelegd aan gemeentebestuur
Stakeholder(s)	Gemeente Utrecht, gemeente De Bilt Bestuur regio Utrecht, Provincie Utrecht, DLG Recreatieschap Stichtse Groenlanden, hoogheerraadschap Stichtse Rijnlanden, Landinrichtingscommissie Noorderpark
Beheertaak	Recreatieschap Stichtse Groenlanden, hoogheerraadschap Stichtse Rijnlanden

76

Gemeente	Utrecht
Naam project	Project D Klokkenveld in krachtwijk Ondiep
Opgeleverd	Ja, project is in 2012 gereed
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Verantwoording wordt afgelegd aan gemeentebestuur en Monitor Krachtwijken 2012
Stakeholder(s)	Gemeente Utrecht Welzijnsorganisatie Portes Bewoners Ondiep en Zuilen Woningcorporaties
Beheertaak	De gemeente beheert het park Delen van het park kunnen in zelfbeheer worden uitgegeven

77

Gemeente	Utrecht
Naam project	Project E Spelen in het Peltplantsoen in krachtwijk Kanaleneiland
Opgeleverd	Ja, oktober 2009 geopend
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Verantwoording wordt afgelegd aan gemeentebestuur en Monitor Krachtwijken 2012
Stakeholder(s)	Gemeente Utrecht Welzijnswerk Doenja Bewoners Kanaleneiland-Noord Kinderdagverblijf Woningcorporaties
Beheertaak	De gemeente beheert het plantsoen

78

Zaanstad

Gemeente	Zaanstad
Naam project	Project A Herinrichting volkstuintencomplex in krachtwijk Poelenburg in samenhang met aanplant fijnstofwerende bomenrij; In nauw overleg met het ministerie is dit project aangepast. In het Nieuwe project Kindroute en Kindvriendelijke wijk
Opgeleverd	Ja, oktober 2011
Doel(en) bereikt	Ja
Monitoring	Onbekend
Stakeholder(s)	Gemeente Zaanstad Woningcorporaties Buurtbewoners en kinderen
Beheertaak	Onbekend

79